

Lausuntoyhteenveto: Valtioneuvoston asetus sanomalehtien määräaikaista jakelutukea koskien

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi postilain muuttamisesta sekä sanomalehtien määräaikaista jakelutukea koskevasta asetusalunnoksesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on turvata mahdollisuus kustannustehokkaan postinjakelun jatkumiselle muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa perinteisten postilähetysten määrät vähenevät jatkuvasti. Esityksellä pyritään keventämään ja joustavoittamaan postilain mukaiselle yleispalvelulle asetettuja lainsäädännöllisiä velvoitteita, jotta tulevaisuudessa postipalveluja voidaan toteuttaa tehokkaasti kuluttajien tarpeet huomioiden.

Jakelutukea koskevan asetusehdotuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä viisipäiväisen lehtijakelun toteutumiselle alueilla, joilla ei ole saatavilla viisipäiväistä varhaisjakelua markkinaehtoisesti ja näin osaltaan varmistaa yhteiskunnallisesti tärkeän tiedonvälityksen saatavuus, tukea uutistoiminnan monimuotoisuutta sekä laadukasta ja monipuolista tiedonvälitystä.

Lausunto pyydettiin noin 80 taholta, joiden joukossa oli muun muassa liikenne- ja viestintävirasto, Posti Oyj, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto, maa- ja metsätalousministeriön saaristoasiain neuvottelukunta, kilpailu- ja kuluttajavirasto, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry ja Logistiikkayritysten Liitto ry. Liikenne- ja viestintäministeriö lähetti jakelutukea koskevan valtioneuvoston asetuksen lausuntokierrokselle 18.10.2021 ja lausunnot pyydettiin toimittamaan viimeistään 28.11.2021. Lausunto saatiin yhteensä 48 taholta. Opetus- ja kulttuuriministeriö ilmoitti, ettei se lausu asiasta.

Tähän yhteenvetoon on koottu huomioita ja parannusehdotuksia, joita lausunnonantajat ovat ehdottanut jakelutukea koskien esittäneet.

Heikki Nikali (Fil. tri, Postal Market Consulting Nikali) totesi lausunnossaan, että esityksessä on hyvää se, että siinä ehdotetaan siirtymistä kirjejakelussa kolmipäiväiseen jakeluun viikossa koko maassa. Nikali kritisoi, että hallituksen esityksessä ajatus sanomalehtijakelun tukemisesta lähtee vain ja ainoastaan uuden postilain ehdotuksesta siirtyä 3-päiväiseen kirjejakeluun eikä asiaa ole edes lain/asetuksen perusteluissa tarkasteltu mitenkään tätä laajemmin.

Nikalin mukaan tarkastelu ei hyödynnä tietoja siitä, mitä sanomalehtimarkkinassa tulee tapahtumaan, mitkä ovat sen syyt ja seuraukset ja olisiko viisasta tukea niiden jakelua esitystä laajemmin. Tarkastelussa ei myöskään Nikalin mukaan haeta vaihtoehtoja, jotka

voisivat olla kaikille osapuolille (valtio, lehtitalot, lukijat ja jakeluyhtiöt) nyt tehtyä esitystä kestävämpiä ja kustannustehokkaampia. asetuksen tarkastelukulma on väärä, aivan liian kapea ja lyhytnäköinen. Nikali katsoo, että asiaa olisi tarkasteltava kaikkien sanomalehtijakeluiden näkökulmasta ja muutamaa vuotta pidemmällä aikajänteellä. Nikali avaa lausunnossaan sanomalehtimarkkinan tulevaa kehitystä ja kertoo, miten valtion tukirahoja siihen hänen näkemyksensä mukaan pitäisi kohdistaa.

KSF Media totesi lausunnossaan, että on tärkeää, että sanomalehdet ilmestyvät samoina päivinä koko Suomessa. KSF Media katsoi, että postilaissa pitäisi olla kirjaus 5-päiväisestä sanomalehtijakelusta ja että tuki pitäisi suunnata siten, että se alentaisi jakelukustannuksia tai estäisi jakelukustannusten nousua. KSF Media kannatti lausunnossaan mallia, jossa posti toimisi vastuullisena jakelijana koko maassa, mutta posti voisi ulkoistaa osan tehtävistään alihankkijoille. KSF Media kannatti myös 6 kuuden kuukauden siirtymäaikaa.

Vapaa-ajan asukkaiden liitto ry totesi lausunnossaan, että sanomalehtijakelun valtionavustus on tarpeen niillä alueilla, joilla ei ole kaupallista sanomalehtien varhaisjakelua. Tuettavien alueiden määrittelyssä on kuitenkin kiinnitettävä riittävää huomiota vapaa-ajan asutuksen tarpeisiin.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry piti myönteisenä ehdotettua määräaikaista sanomalehtijakelun valtionavustusta niille alueille, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakelua, ja joilla ei ole saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. EETU ry:n mukaan tiedonvälitystukea voisi tarvittaessa laajentaa kattamaan sanomalehtien lisäksi muitakin lehtiä. EETU ry totesi kuitenkin, että vaikka esityksessä pyritään lisäämään kilpailua eri postiyritysten välillä, on tunnustettava, että monin paikoin kilpailulle ei ole tosiasiallisia edellytyksiä. EETU ry totesi, että etenkin haja-asutusalueella henkilöstökustannukset ovat jakelijan suurin kuluerä, jolloin oletettavasti jouduttaisiin tilanteeseen, jossa Posti hoitaa jakelun taloudellisesti kannattamattomammilla alueilla, ja vain tiiviissä kasvukeskuksissa kilpailulle on edellytyksiä. Samalla Posti joutuisi ilman korvausta luovuttamaan kilpailijoilleen tärkeää jakeluun liittyvää tietoa.

Maaseudun Tulevaisuus totesi, että postilain uudistamisen osalta on tärkeä havaita postinjakelun merkityksen säilyminen kirjejakelun hiipumisesta huolimatta. Maaseudun Tulevaisuus katsoi, että Postia pitäisi tarkastella julkista palvelua tuottavana valtion yhtiönä, jonka ei tulisi tähdätä taloudellisen voiton maksimointiin. Olennaista Maaseudun Tulevaisuuden mukaan olisi, että kirjeet, lehdet, paketit ja muut lähetykset olisivat eri puolilla maata saatavissa osapuolin samaan aikaan. Maaseudun Tulevaisuuden mukaan lainsäädännöllä pitäisi pystyä luomaan Postille toimintaympäristö, joka mahdollistaisi erilaisten jakelujen hintojen pysymisen kohtuullisena kaikkialla Suomessa. Maaseudun Tulevaisuuden mukaan olisi myös tärkeää varmistaa, että Postin jakelupäivät pysyvät vakioituina.

Logistiikkayritysten Liitto ry totesi lausunnossaan, että tärkeintä on, että tuen määrittely ja laskenta toteutetaan läpinäkyvästi ja siten, että tuki

kohdistuu vain tarkoitettuun asiaan, eikä sillä tueta tuensaajan muuta toimintaa eikä siten aiheuteta markkinoilla kilpailun vääristymistä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia totesi lausunnossaan, että luonnoksessa ehdotetaan kolmipäiväiseen jakeluun siirryttäessä otettavaksi samaan aikaan käyttöön määräaikainen sanomalehtijakelun valtiovastus niille alueille, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakelua, ja joilla ei ole saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. Postilain soveltamisalasäännöksen mukaan lakia ei sovelleta sellaisen palvelun tarjoamiseen, joka koskee sanoma- ja aikakauslehtiä. Esitysluonnoksessa kuitenkin ehdotetaan postilakiin otettavaksi säännökset sanomalehtijakelun tukemista. Kysymys on uudesta, postilaissa aiemmin sääntelemättömästä menettelystä, joka käsittää paitsi sanomalehtijakeluun myönnettävän valtiovastuksen myös Liikenne- ja viestintävirastolle annettavan mahdollisuuden asettaa yleispalvelun tarjoajalle viisipäiväinen yleispalveluvollisuus Sanomalehtien jakelun turvaamiseksi on tosin jo nyt voimassa olevassa postilaissa hankintamenettelyä koskeva, nyt kumottavaksi esitetty, säännös (17 §:n 2 momentti).

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian mukaan hankintamenettelyn säätämisen yhteydessä ei kuitenkaan näyttäisi erityisesti pohdittua lain soveltamisalasäännöksen mahdollista muutostarvetta. Myöskään nyt lausunnolla oleva esitysluonnos ei sisällä muutosehdotusta soveltamisalasäännökseen kuten ei myöskään asiaa koskevaa arviointia. Sikäli kuin postilaissa katsotaan olevan mahdollista säännellä sanomalehtijakeluun kohdistuvista toimista, mielestäni lainvalmistelussa olisi tarvetta arvioida myös lain soveltamisalasäännöksen mahdollista muutostarvetta. Nykyisellään lain soveltamisalasäännös ei Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian mukaan vastaa esitysluonnoksen mukaisen lain sisältöä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia katsoi myös, että sanomalehtien tukemista koskevaa sääntelymuutosta tulisi arvioida myös perustuslakivaliokunnan lausuntojen PeVL 28/2000 vp ja PeVL 14/1993 vp puitteissa. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia toteaa, että ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan edellä tarkoitetut kannanotot ja se, että ehdotus tosiasiallisesti tarkoittaisi sanomalehtien jakelua koskevien säännösten ottamista lakiin, asian jatkovalmistelussa olisi aiheellista vielä erikseen arvioida ehdotettua valtiovastusta sananvapauden näkökulmasta. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian mukaan julkinen palveluvelvoite ja sen asettaminen on luonnoksissa esitetty lainsäädäntöteknisesti varsin vaikeaselkoisella tavalla. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia toteaa, että julkisessa palveluvelvoitteessa on kysymys täysin uudesta, postilaissa aiemmin sääntelemättömästä käsitteestä. Tähän nähden perusteluissa olisi aiheellista määritellä käsite ja sen oikeudellinen luonne myös suhteessa julkiseen hallintotehtävään. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia katsoo, että hallituksen esityksestä olisi perusteltua saada myös perustuslakivaliokunnan lausunto.

Tietosuojavaltuutetun toimisto totesi lausunnossaan viitaten lakiehdotuksen 18 c §:ään, että tiedonsaantioikeuden perusteella käsiteltävien henkilötietojen tulee olla asianmukaisia, olennaisia ja

rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa käsittelyn tarkoituksiin. Erityistä huomiota on kiinnitettävä myös käsittelyn oikeusperusteeseen. Henkilötietoja ei viranomaistehtävienkään suorittamiseksi tule käsitellä laajemmin kuin mikä on välttämätöntä ja oikeasuhteista käsittelyn tarkoituksiin ja perusteeseen nähden. Tietosuojavaltuutetun toimisto halusi korostaa lausunnossaan tarvetta selkeälle ja yksiselitteiselle sääntelylle viranomaisten tiedonsaannin osalta silloin, kun oikeuden toteuttamiseen voi liittyä myös henkilötietojen käsittelyä.

Viestimedia totesi lausunnossaan, että tavoitteena oleva viisipäiväisen jakelun turvaaminen haja-asutusalueella on sinänsä erinomainen asia. Viestimedia totesi lausunnossaan, että kilpailutettavat alueet eivät saa olla liian pieniä, ja kilpailutettava alue voisi olla jopa maakunta. Viestimedia toi esiin lausunnossaan, että Maaseudun Tulevaisuus on valtakunnallinen lehti, jota jaetaan kaikissa Suomen kunnissa ja lähes kaikilla postinumeroalueilla. Mahdollinen yhdistelmä vuoropäiväjakelua eri rytmisissä alueiden kesken useiden eri jakeluyritysten toimesta tekisi kokonaisuuden hallinnasta hyvin vaikeaa. Tämä koskee sekä jakelupalvelujen ostamista, tilaaja-/osoiterekisterien hallinnointia sekä reklamaatioiden jälkihoitoa. Viestimedia katsoi, että tuettu jakelu ei voi käytännössä olla varhaisjakelua haja-asutusalueella. Viestimedia totesi kannattavansa edellä mainituin tarkennuksin jakelutuen käyttöönottoa haja-asutusalueilla.

Medialiitto katsoi lausunnossaan, että lehtijakelun turvaamisen kannalta keskeiset uudistukset tulisi tehdä laintasoisesti postilaisissa. Medialiiton näkemyksen mukaan ministeriön olisi jatkovalmistelussa selvitettävä tarkemmin postilain muutosten kokonaisvaikutukset postilain välittömän vaikutuspiiriin ulkopuolelle jäävien tuotteiden, kuten aikakaus- ja sanomalehtien sekä yrityskirjeiden, jakeluun.

Medialiitto totesi lausunnossaan, että jakelutukiasetuksen mukaisen tuetun jakelun jakeluaika tulisi kirjata postilakiin. Lehtijakelu olisi medialiiton mukaan tehtävä kilpailutusalueen sijainnista riippuen kello 12:00–16:00 mennessä ja Liikenne- ja viestintäviraston tulisi määrittellä kunkin alueen takarajakellonaika kilpailutuksen yhteydessä.

Medialiiton mukaan postilain ja jakelutukiasetusluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että eduskunta sitoutuu myöntämään riittävän budjettirahoituksen lehtijakelun avustamiseksi vähintään jakelutukiasetuksen voimassaolon päättymiseen, 31.12.2027, saakka. Medialiitto ehdottikin, että lainsäätäjän tarkoitus kirjataan sekä postilain hallituksen esitykseen että jakelutukiasetukseen.

Medialiitto kannatti kahden vuoden kilpailutusjaksoa. Medialiitto kannatti myös valtionavustuksen kohdistamista alueille, joilla ei ehdotetun 18 a § 1 momentin mukaisesti ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa. Medialiiton mukaan tämä vähentää jakelutuesta mahdollisesti aiheutuvia kilpailuneutraliteettiongelmia. Medialiitto katsoikin, että tukialueiden määrittely tulee tehdä riittävän tarkalla tasolla, jotta valtion avustusta ei valu SGEI-tuen ehtojen vastaisesti osittainkaan kaupallisten varhaisjakeluverkkojen alueille. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi myös kilpailutuksessa antaa kilpailutettavan alueen jakeluvolyymitiedot

kilpailutukseen osallistuville yrityksille, jotta kaikkia kilpailutuksen osallistujia kohdeltaisiin tasaveroisesti.

Medialiitto katsoo, että avustuksen yleiset edellytykset tulisi asettaa tavalla, joka aidosti mahdollistaa ja lisää kilpailua jakelutoiminnassa. Medialiiton näkemyksen mukaan ehdotetussa 18 b § 2 momentissa asetetuilla kokemusta ja henkilöstöä koskevilla ehdoilla ei ole suoraa vaikutusta tuettavan palvelun saatavuuteen ja laatuun. Medialiitto katsookin, että tiukasti tulkittuna ehdot voivat kuitenkin estää erityisesti uusien alalle tulijoiden mahdollisuuksia osallistua kilpailutukseen, minkä vuoksi jatkovalmistelussa näiden vaatimusten kilpailuvaikutukset tulisi arvioida huolellisesti.

Medialiitto totesi lausunnossaan, että lehtijakeluun liittyvä kilpailutettava palvelutehtävä tulisi määritellä riittävän huolellisesti siten, että jakelupalvelun jatkuvuus, saatavuus sekä kohtuullinen hinta ja laatu tulevat turvatuiksi. Palvelun määrittely tulisi ensisijaisesti tehdä lainsäädännössä. Medialiiton mukaan jakeluyhtiön tulisi kilpailutuksessa toimittaa Liikenne- ja viestintäviraston harkintaan tarjouksensa liitteenä jakelupalvelun yleiset ehdot ja sitoutua toimittamaan palvelua näillä ehdoilla koko tukijakson ajan.

Medialiiton näkemyksen mukaan tuettava lehtijakelu (2 päivää viikossa) on kilpailutettava sen kokoisilla alueilla, että aitoa kilpailua syntyy. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi selvittää ja määritellä sellaiset kilpailutusalueet, joilla kilpailua parhaiten syntyisi. Medialiiton mukaan maakunta on tähän liian suuri alue, sopivampi pääsääntö olisi kuntataso. Jakelutuen piiriin olisi hyväksyttävä kaikki 1–7 kertaa viikossa ilmestyvät sanomalehdet ja aikakauslehdet sekä kaupunkilehdet. Medialiiton mukaan jakelun hinta tulisi ottaa mukaan kilpailutuksen kriteeriksi, tarvittavan valtiontuen ohella, jotta tuettu jakelu ei muutu käytännössä käyttökelvottomaksi liian korkean hinnan vuoksi. Jotta laatu tulee huomioiduksi viraston kilpailutuksessa, siitä olisi Medialiiton mukaan hyvä saada vähintään yleistason huomio jakelutukiasetuksen perusteluihin.

Medialiitto katsoi lausunnossaan, että kilpailutus ei saisi johtaa tilanteeseen, jossa tukea saava jakeluyhtiö perii sanomalehtijakelusta kohtuutonta hintaa. Tämän vuoksi jakeluhinta tulisi aina huomioida kilpailutuksessa joko määräämällä kiinteä jakeluhinta, ottamalla sopimukseen hinnoittelua koskevia ehtoja tai ottamalla jakeluhinta yhdeksi kilpailutusparametriksi.

Medialiiton mukaan jakelutukiasetusluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi selvittää ja avata selkeästi jakelutukiasetuksessa ja sen perusteluissa, kohdistuuko jakelutuki ja kilpailutus myös jakeluun kiinteästi liittyviin lehtien kuljetuksiin painosta lehtien jättöpisteisiin ja lajitteluun. Jatkovalmistelussa tulisi jakelutukiasetuksen perusteluissa tarkentaa myös jakelutuen määräytymisen mekanisme. Medialiiton mukaan tuen enimmäismäärän riittävyttä on jatkovalmistelussa arvioitava tarkemmin ja avattava sen laskentaperusteita. Jakelutukiavustuksen jatkovalmistelussa tulisi myös selvittää, miten jakelutukiasetus ja postilain uudistus vaikuttavat jakelun hankintaprosesseihin.

Medialiitto katsoi, että jakelutukialueiden keskinäinen priorisointijärjestys tulisi ilmoittaa etukäteen jo kilpailutuksen yhteydessä, jotta tarjouksia antavat voivat ottaa sen huomioon omassa liiketoiminnassaan. Jatkovalmistelussa olisi syytä myös tarkentaa, miten ja missä vaiheessa tukialueiden priorisointi käytännössä tapahtuu ja miten priorisointi huomioidaan tukipäätöksissä ja tuen maksatuksissa. Jakelutuen priorisointia koskevien sääntöjen selkeys ja ennakoitavuus on erittäin tärkeää etenkin tilanteessa, jossa tuen saajia on useampia. Medialiitto korostaa, että jakelutuki tulisi kulloinkin lukita kilpailutuskaudelle (2 vuotta) siten, että jakelutuki ei ainakaan laske jälkimmäiselle kilpailutuskauden vuodelle.

Medialiitto ehdotti myös, että jakelutukiasetusluonnoksessa ehdotetun mallin lisäksi ministeriö harkitsee avustuksen maksamiseen vaihtoehtoisia malleja. Vaihtoehtoinen malli voisi olla sellainen, jossa tuki maksetaan kahdessa erässä ennakkoon (aina vuoden alussa) ja mahdollinen liikaa maksetun tuen takaisinperintä tehdään jälkikäteen nettokustannuksia koskevan selvityksen antamisen jälkeen.

Medialiitto ehdotti myös, että asetuksen nimi tulisi muuttaa *asetukseksi lehtijakelun tukemisesta alueille, joilla ei ole saatavilla viisipäiväistä varhaisjakelua*.

Aikakausmedia ry viittasi lausunnossaan medialiiton lausuntoon ja totesi, että markkinatilanne on aikakauslehtien kustantamisen kannalta poikkeuksellisen haastava. Aikakausmedia Ry:n mukaan merkittävä osa ongelmaa on jakelukustannusten aiheuttama historiallisen suuri kiinteiden kustannusten kasvu. Aikakausmedia ry katsoikin, että jakelutuen kriteereitä tulisi laajentaa siten, että tuen piirissä ovat kaikki viikkolehdet.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom piti erittäin tärkeänä, että postilakia uudistetaan vastaamaan nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöä. Traficom katsoi, että ehdotettu sanomalehtien jakelutuki on tärkeä ja perusteltu tiedonvälityksen turvaamiseksi murroskaudella siirryttäessä digitaalisiin palveluihin. Yleispalvelukirjeiden jakelupäivien vähentäminen johtaisi todennäköisesti käytännössä siihen, että sanomalehtien varhaisjakelun ulkopuolelle jäävillä alueilla ei jatkossa olisi mahdollista saada yli kolme kertaa viikossa ilmestyviä sanomalehtiä niiden ilmestymispäivänä. Traficom katsoi, että tukimallin tulisi olla kaikkien osapuolien suhteen hallinnollisesti riittävän kevyt, jotta vältetään mittavilta investoinneilta tuen jakamista tai hakemista varten tarvittaviin rakenteisiin. Lisäksi Traficom totesi, että tukimallia koskevien säännösten valmistelun yhteydessä olisi tärkeää pyrkiä minimoimaan julkisen tuen mahdollinen häiriö markkinalähtöisesti kehittyville jakelumarkkinoille. Traficom nosti esiin myös lausunnossaan, että jakelutuesta säättämisen yhteydessä tulee huolehtia myös siitä, että Traficom saa tehtävän hoitamiseksi riittävät resurssit.

Traficom totesi lausunnossaan, että jakelutuen käyttöä koskevan valvonnan kannalta olisi vielä tärkeää selkiyttää postilain 75 §:ssä säädettyjä pakkokeinoja julkisen palveluvelvoitteen toteutumisen valvonnassa. Ehdotusta olisi Traficommin mukaan hyvä selkiyttää sen osalta, olisivatko postilain pakkokeinot käytettävissä myös tilanteissa,

joissa tuensaaja laiminlyö julkisen palveluvelvoitteen hoitamisen, vai tulisiko tällöin käytettäväksi yksinomaan valtionavustuslainsäädäntöön perustuvat valvontakeinot. Traficom esitti myös harkittavaksi ehdotusta, jonka mukaan tuen myöntämisen taustalle tehtävästä markkina-analysistä tulisi tehdä itsenäinen, valituskelpoinen hallintopäätös.

Traficom katsoi, että asetuksen jatkovalmistelussa olisi vielä tärkeää varmistaa, että jakelutukeen oikeutetut sanomalehdet määrittellen mahdollisimman yksiselitteisesti ja että määriteltäisiin, mitkä osat jakeluprosessista sanomalehden kustantajalta sanomalehden tilaajalle kuuluisivat jakelutuen piiriin.

Traficom piti tärkeänä, että asetuksen jatkovalmistelussa käydään vielä keskusteluja markkinatoimijoiden kanssa siitä, olisiko kaikkien yli kolme kertaa viikossa ilmestyvien sanomalehtien varhaisjakelu ylipäänsä mahdollista pääosalla kaupallisen varhaisjakeluverkon ulkopuolisista alueista. Traficom piti myös tärkeänä, että kilpailutusta koskevat säännökset ovat mahdollisimman kattavat, selkeät ja yksiselitteiset. Traficom katsoi, että jatkovalmistelussa olisi tärkeää myös täsmentää sanomalehtien jakelutukea koskevien säännösten suhde muuhun lainsäädäntöön, erityisesti hankintalainsäädäntöön.

Traficom nosti myös esiin, että asetusluonnoksessa ehdotetaan, että mikäli jakelutukeen osoitettu määräraha ei riitä tukeen kaikilla kilpailutusalueilla, tuki kohdennetaan alueille, joilla arvioidaan olevan eniten sanomalehtien varhaisjakelutilauksia. Traficom mukaan asetuksen jatkovalmistelussa olisi vielä hyvä täsmentää ehdotetun mallin suhde tuen maksatusta koskevaan sääntelyyn. Ennakkomaksuun ja tukikauden päättyessä täsmäytettävään loppusuoritukseen perustuva maksatusmalli ei mahdollista tuen maksamisen ja julkisen palvelun velvoitteen keskeyttämistä.

Traficom mukaan jatkovalmistelussa olisi myös tärkeää selkiyttää sääntelyn suhde ehdotettuun postilain säännökseen, jonka mukaan Traficom voisi tietyissä tilanteissa asettaa yleispalvelun tarjoajalle velvoitteen viisipäiväiseen kirjeiden jakeluun. Mikäli säännöstä olisi tarkoitus soveltaa myös tilanteissa, joissa tukeen osoitettu määräraha ei riitä kaikille kilpailutusalueille, tulisi Traficom mukaan postilain säännöstä ja perusteluja vielä tältä osin täsmentää. Lähtökohtaisesti olisi kannatettavaa kehittää tukimallin eri osa-alueita niin, että tarkoitukseen varattu rahoitus riittäisi kattamaan tukikelpoisen jakelun mahdollisimman kattavasti eri puolilla maata tavoitteen mukaisesti.

Keskisuomalainen Oyj yhtyi kaikilta osin Medialiiton lausuntoon. Keskisuomalainen Oyj totesi kuitenkin lausunnossaan, että lausuntokierroksella olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi postilain muuttamisesta sekä sanomalehtien määräaikaista jakelutukea koskevan asetusluonnoksen mahdollistama jakelu rapauttaisi merkittävästi jakelutasoa ja johtaisi kotimaisen kaupallisen lehdistön toimintaedellytyksien heikkenemiseen. Keskisuomalainen Oyj nostikin lausunnossaan esiin, että mikäli yleispalveluun kuuluvasta viisipäiväisestä jakelusta siirrytään kolmipäiväiseen jakeluun, tulee sekä yleispalvelun jakelupäivien että lisäksi kilpailutettavien jakelupäivien olla kiinteät,

yhteneväiset ja samat viikoittain kaikkialla Suomessa. Keskisuomalainen Oyj katsoi, että sidos postilain ja sanomalehtien määräaikaisen jakelutuen välillä onkin säilytettävä.

Valtioneuvoston kanslia totesi lausunnossaan kannattavansa määräaikaisen tiedonvälitystuen käyttöön ottamista ja samalla työryhmän lausunnon mukaisesti teknologianeutraalien tukimuotojen harkitsemista. Valtioneuvoston kanslia katsoi, että Jakelutuki on postilain sääntelyn keventämisen rinnalla välttämätöntä, sillä kirjeiden määrän vähentyessä lehtituotteet joutuvat kantamaan suuremman osan jakeluverkon kustannuksista. Tukimalli ei saa vääristää kilpailua, tai estää toiminnan tehostumista. Tuen tulisi kohdistua tilatuille sanomalehdille, jotka tarvitsevat yli kolmen arkipäivän jakelua, ja tuen tulisi kohdistua niille kahdelle arkipäivälle, joina ei ole muuta jakelua. Valtioneuvoston kanslia ei kannattanut, että tuetut päivät tulisi toteuttaa varhaisjakeluna. Valtioneuvoston kanslian mukaan tuen tulisi perustua todellisiin alueellisiin kustannuksiin, ja kilpailutuksen aluekoon tulee olla riittävän suuri. Valtioneuvoston kanslia totesi myös, että postilain uudistusta tulee edistää viipymättä, tavoitellen sitä, että jakelutuki ja postilain muutos saatettaisiin voimaan vuonna 2022.

Kuluttajaliitto totesi lausunnossaan, että osalla kuluttajista ei ole puuttuvien digitaalisten taitojen taikka teknologian hankintaan tarvittavien taloudellisten puutteiden vuoksi mahdollista siirtyä täysin digitaalisiin informaatiokanaviin ja tämän vuoksi on tärkeää turvata sanomalehtien viisipäiväinen jakelu myös niillä maantieteellisillä alueilla, joissa jakelu ei syntyisi muuten markkinaehtoisesti. Kuluttajaliiton käsityksen mukaan nyt ehdotettu jakelutuki vastaa tähän tarpeeseen.

Palveluajon työnantajat Palta ry kannatti lausunnossaan yleispalvelun keventämistä kolmeen päivään, sekä määräaikaista sanomalehtien jakelutukea haja-asutusalueille. Palta ry korosti tuen määräaikaisuutta: jakelutuen sekä yleispalveluvelvoitteiden tarkoituksenmukaisuutta on seurattava jatkossa tarkasti, koska toimintaympäristö niin kirjepostin kuin paperilehtien osalta on kovassa murroksessa. Palta ry:n mukaan jakelutuen rajaaminen varhaisjakeluun on ongelmallista logististen haasteiden vuoksi, eikä suunniteltu tuki tulisi riittämään kaikille kilpailutusalueille. Palta Ry:n mukaan Kustannustehokkaimmin tuettu lehtijakelu olisi toteutettavissa parhaiten päiväjakeluna.

Palta ry nosti esiin, että esitysluonnoksessa ehdotetaan, että jos tietyllä alueella ei saada tarjouksia tuettujen jakelupäivien kilpailuttamisessa tai alue muutoin jää pois varhaisjakeluverkon piiristä tukikauden aikana, Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yleispalvelun tarjoajalle viisipäiväisen yleispalveluvelvoitteen tällaiselle alueelle. Palta ry:n mukaan edellä oleva tarkoittaisi, että kahtena päivänä jaettaisiin ainoastaan sanomalehtiä, joka tarkoittaisi jakeluhintojen kallistumista, koska muita jakelutuotteita ei olisi jakamassa kustannuksia. Lisäksi jo esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, että viisipäiväiselle keräilylle ja jakelulle ei enää ole välttämätöntä tarvetta eikä pysyviä kannattavuusedellytyksiä.

PPP Finland totesi Medialiiton jäsenenä tukevansa Medialiiton lausuntoa asiassa.

Jakeluyhtiö Suomi Oy totesi lausunnossaan, että arvioitaessa mitä tahansa postilain muutostarpeita huomiota kiinnitetään Posti Oy:n intressien ohella postilain keskeisenä tavoitteena olevaan pyrkimykseen edesauttaa kilpailun syntymistä ja kustannustehokkaiden jakelupalveluiden kehittymistä postinsaajien ja -lähettäjäiden hyväksi. JYS piti monikanavaisen ja -puolisen tiedonvälityksen turvaamisen näkökulmasta kannatettavana, että rajattaessa yleispalveluvelvoite kolmipäiväiseksi, niillä haja-asutusalueilla, joilla ei ole toteutettu tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua kaupallisilla ehdoin, otettaisiin käyttöön hallituksen esityksessä mainittu määräaikainen valtionavustus. JYS piti tärkeänä huolehtia siitä, että avustus on sille säädettyjen kriteereiden täytyessä Posti Oy:n ohella tasapuolisesti myös muiden jakeluyritysten käytettävissä. JYS piti myös hyvänä, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin oikeus asettaa yleispalvelun tarjoajalle viisipäiväinen yleispalveluvelvoite tietyille alueille, jos kyseisillä alueille ei saada tarjouksia tuettujen jakelupäivien kilpailutuksessa tai alue muutoin jää pois varhaisjakeluverkon piiristä tukikauden aikana.

JYS Katsoi lausunnossaan, että yleispalveluvelvoitetta kevennettäessä on tärkeää turvata, että Posti Oy ei käytä sille koituvia kustannussäästöjä epäasiallisesti hyväkseen kilpailuilla markkinoilla, kuten yrityspostin ja aikakauslehtien jakelussa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että Posti Oy allokoii eri jakelupalveluihinsa liittyvät kustannukset asianmukaisesti eri tuotteidensa välille reilun kilpailun mahdollistamiseksi.

Journalistiliitto katsoi lausunnossaan, että sanomalehtien viisipäiväisen jakelun sekä tätä kautta moniäänisen tiedonvälityksen takaaminen on erittäin olennainen asia kansalaisten tiedonsaannin sekä demokratian kannalta. Journalistiliitto katsoi, että jakelutuki on ehdoton edellytys sille, jos postilakia muutetaan ja siirrytään kolmipäiväiseen jakeluun. Journalistiliitto ilmaisi huolensa siitä, että asetuksessa edellytetään ennen aamuseitsemää toteutettavaa varhaisjakelua niinä kahtena päivänä viikossa, jolloin tukea annettaisiin. Lisäksi Journalistiliitto oli huolissaan ehdotetun kymmenen miljoonan euron tukisumman riittävydestä. Erityistä huomiota journalistiliitto kiinnitti siihen, että jos jakelutuen saannin edellytys on varhaisjakelun ulottaminen myös niille alueille, joilla ei sitä tähänkään asti ole ollut, täytyy kuljetukset painoista jakelupisteisiin järjestää uudella tavalla.

Journalistiliitto totesi lausunnossaan, että lakiin tarvitaan selkeä kirjaus siitä, kuinka monena vuonna ja kuinka paljon tukea tullaan myöntämään. Journalistiliiton näkemyksen mukaan tukikauden tulisi olla vähintään viisi vuotta ja tarve sen jatkosta tulisi arvioida hyvissä ajoin ennen tuen päättymistä. Jakelutuki tulisi myös kilpailuttaa mahdollisimman pienillä alueille, jotta paikallinen osallistuminen on mahdollista ja syntyy aitoa kilpailua. Tuen piiriin tulisi lisäksi hyväksyä kaikki 1–7 kertaa viikossa ilmestyvät sanomalehdet ja aikakauslehdet sekä kaupunkilehdet.

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry on lausunnossaan pohtinut muutoksia erityisesti alan henkilöstön kannalta. PAU piti sanomalehtien määräaikaista jakelutukea hyvänä ja perusteltuna. PAU ei kannattanut esitystä siitä, että avustuksen kohteena oleva sanomalehdenjakelu on

tehtävä varhaisjakeluna. Esitys on PAU:n mukaan osin mahdoton, koska lehtien painoaikataulu ja kuljetusmatkat eivät mahdollista isossa osassa maata sanomalehtien jakelua varhaisjakeluna. Siellä missä varhaisjakelu olisi mahdollista, tarkoittaisi se kahta osa-aikaista jakeluverkkoa. Sanomalehtien osalta varhaisjakeluna toteutettava jakelu tukialueilla tulisi PAU:n mukaan kalliiksi, koska samassa jakeluverkossa ei pystyittäisi esimerkiksi jakamaan paketteja, jotka ovat volyymiltään jatkuvasti kasvava tuoteryhmä jakajan työtä haja-asutusalueella. PAU myös totesi, että henkilöstön näkökulmasta tuki tulisi kilpailuttaa mahdollisimman pitkäksi ajaksi kerrallaan, koska kilpailutukset tuottavat aina epävarmuutta työn jatkumisesta.

Maaseutupolitiikan neuvoston alainen HYMY-verkosto (Hyvän elämän edellytysten varmistaminen maaseutualueilla) totesi lausunnossaan, että Postilain mukaisen yleispalveluvelvoitteen säilyttäminen turvaamaan postipalvelujen oikeudenmukaista saatavuutta koko maassa on tärkeä lähtökohta ja siitä tulee pitää kiinni. Hymy-verkosto katsoi, että tilanteissa, joissa yleispalvelun tarjoaja velvoitettaisiin tarjoamaan viisipäiväistä postilain mukaista yleispalvelua alueilla, jotka tippuvat kaupallisin ehdoin toteutetun varhaisjakeluverkon piiristä kesken tukikauden, olisi syytä asettaa takaraja sille, mihin mennessä 5-päiväinen yleispalveluvelvoite jatkuisi, jottei poikkeusaika veny kohtuuttoman pitkäksi.

Hymy-verkosto nosti myös esiin, että tuki on kohdistumassa vain varhaisjakeluun ja vähintään kolme kertaa viikossa ilmestyvien lehtien jakeluun. Myös harvemmin ilmestyvät lehdet ovat alueiden tärkeitä uutis- ja tiedonlähteitä sekä paikallisille että vapaa-ajan asukkaille. Ne myös tavoittavat suuremman osan kotitalouksista kuin maksulliset lehdet. Monet yritykset myös markkinoivat tuotteitaan ja palvelujaan ilmaisjakelulehdissä niiden kattavan levikin vuoksi. Vähävaraisille ilmaislehti voi olla ainoa lehti. Hymy-verkoston mukaan jakelutuen tulisi koskea myös harvemmin ilmestyviä lehtiä ja tuen tulisi olla tasapuolinen kaikille lehdille, joiden sisältö on paikallista ja ajankohtaista.

Koti-Lappi totesi lausunnossaan, että kaavailtu asetus on vaarassa asettaa suuren osan paikallis- ja kaupunkilehdistöä eriarvoiseen asemaan. Jakelutuen asetusluonnoksen mukaan jakelutuki kohdistettaisiin vain 5–7 kertaa viikossa jakeleville varhaisjakeluyhtiöille, mikä rajaa lähes kaikki paikallis- ja kaupunkilehdet tuen ulkopuolelle. Koti-Lapin mukaan 5–7-päiväisiä jäsenlehtiä on Uutismedian liitossa yhteensä 37. 1–3-päiväisiä jäsenlehtiä on yhteensä 188. Haja-asutusalueilla lehdet kulkevat nyt päiväpostin mukana, mutta jakelutuki kohdistuisi varhaisjakeluun. Koti-Lapin mukaan asetusluonnos on eriarvoistava, vaikka sen tarkoitus on ollut turvata tiedonvälityksen tasapuolisuus ja lehtien toimintamahdollisuudet. Koti-Lappi katsookin, että tuen rajaaminen pelkästään tilattaviin lehtiin olisi sekin ongelmallista. Ilmaisjakelulehdet tavoittavat monilla alueilla suuremman osan kotitalouksista kuin maksulliset lehdet. Yritykset markkinoivat ja kunnat tiedottavat ilmaisjakelulehdissä niiden kattavan levikin vuoksi.

Koti-Lapin mukaan jakelutuki on saatava tasapuolisesti kaikille lehdille, jotka ovat sitoutuneet paikallisen journalismin tuottamiseen ilmestymispäivistä riippumatta. Koti-Lappi myös totesi, että laajojen

yhteiskunnallisten ja aluetaloudellisten vaikutusten takia jakelutuen valmistelussa 1–3 kertaa viikossa ilmestyvät lehdet on eriytettävä omaksi tarkastelu- ja toimenpideosioksi.

Suomen Yrittäjät totesivat lausunnossaan, että samalla kun lakimuutoksilla pyritään reagoimaan volyymien vähentymisestä seuraaviin muutoksiin, on tärkeää, että markkinoille luodaan edellytykset, jotka mahdollistavat jakeluyrityksille kannattavan liiketoiminnan harjoittamisen ja jotka toisaalta eivät heikennä Postin palveluita käyttävien yritysten asemaa. Suomen Yrittäjät pitivät ehdotettua sanomalehtien jakelutukea tärkeänä elinvoimaisen lehdistön sekä tiedonvälityksen turvaamiseksi.

Suomen Yrittäjät totesivat lausunnossaan, että paikallislehtien rajautuessa jakelutuen määritelmän ulkopuolelle ne joutuvat jatkossakin mukautumaan Postin ehtoihin, koska kilpailua jakelussa ei käytännössä ole eikä sellaista todennäköisesti synny jatkossakaan. Jakelupäivien muutoksesta mahdollisesti seuraavat lisäkustannukset ovat Suomen Yrittäjien mukaan aiheuttaneet huolta lehtitaloissa. Lehtitalojen palautteen mukaan suunnitelmassa olevan jakelupäivän muutos pakottaa monet lehdet maksamaan ns. Postin nopeutusmaksun jakeluhinnan päälle, mikäli haluaa lehtensä taittoviikolla jaetuksi. Nopeusmaksun välttääkseen sanomalehdet joutuvat muuten taittamaan ja painamaan jatkossa edellisviikolla. Tämä vaikuttaisi uutis- ja ilmoitussisällön ajankohtaisuuteen ja vaikeuttaisi merkittävästi myös painotalojen aikatauluja. Postin kustannuksien nousu on jo ajaneet osan lehdistä vähentämään ilmestymiskertojaan. Uhkana on, että lisäkustannukset entisestään hankaloittavat paikallislehtien toimintaa.

Suomen Yrittäjät totesivat, että tukea tulisi olla saatavilla niin kauan, kuin sanomalehdille on kysyntää. Suomen yrittäjien mukaan sanomalehtien jakelutuen toteuttamisen tavoitteena tulisi olla jakelumarkkinoiden tehostaminen ja kilpailtavuus. Lisäksi olisi varmistuttava, ettei tuen käyttöönotolla ole kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Suomen Yrittäjien mukaan on tärkeää, että jakelutuki kohdistuu vain sanomalehtien jakeluun eikä tuensaajien mahdollisiin muihin toimintoihin. Tuenalaisen toiminnan tulisi olla läpinäkyvää, jotta voidaan varmistua, ettei tukea suunnata muihin toimintoihin, joissa on kilpaillut markkinat.

Suomen Yrittäjät myös toivat esiin, että on tärkeää, että tukialueiden kartoittamista koskeva markkina-analyysi toteutetaan tarkasti, jotta tuki ei luo häiriöitä olemassa oleville varhaisjakelua harjoittaville toimijoille. Sanomalehtien jakelutuki tulisi olla kaikille jakelutoimintaa harjoittaville tasapuolinen. Kilpailutuksen aluekoot eivät myöskään saisi muodostua liian suuriksi, jotta myös pienemmillä jakeluyrityksillä on aitoja mahdollisuuksia osallistua kilpailutukseen.

Keskuskauppakamari piti tärkeänä, että niillä haja-asutusalueilla, joilla ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua, otettaisiin käyttöön määräaikainen sanomalehtien jakelutuki. Keskuskauppakamari totesi, että Suomi on yksi ainoista Euroopan maista, joissa tämän tyyppistä tukea ei ole käytössä, vaikka Suomi on myös poikkeuksellisen harvaan asuttu ja pitkien etäisyyksien maa. Keskuskauppakamari katsoi kuitenkin, että sanomalehtijakelun

toteuttaminen tukialueilla varhaisjakeluna voi kuitenkin olla käytännössä mahdotonta. Sanomalehtijakelu tulisi siksi tehdä tukialueilla päiväjakeluna, kuten nykyisinkin.

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) totesi lausunnossaan, että olisi hyvä, jos postilakiin sisällytettäisiin keskeiset, sanomalehtien jakelun turvaamisen kannalta keskeiset uudistukset. Säättäminen lain tasoisesti turvaisi alueellisen yhdenvertaisuuden ja sananvapauden tilanteissa, jossa tuen jatkuminen on epävarma. EK näki tärkeänä, että julkisin varoin tuetaan ensisijaisesti digitalisaatiota ja sen edistämiseen tähtäviä hankkeita. EK totesi kuitenkin, että jakelutuki on tärkeä tiedonvälityksen tuki, ja sitä voidaan perustella ennen kaikkea demokratian ja sananvapauden toteutumisella. Jakelua ei kuitenkaan pysyvästi voi saattaa julkisen tuen varaan, tästä syystä tuen tulee olla määräaikainen, sitä tulee myöntää vain markkinapuutteeseen, ja sen valvonnan tulee olla tehokasta. EK piti asetuluonnoksen ehdotusta varhaisjakelusta haja-asutusalueilla epätarkoituksenmukaisena.

Kilpailutuksen osalta EK korosti, että hankinnan toteutusprosessien tulisi ennemminkin kasvattavaa kilpailua ja edistää kilpailuolosuhteita, kuin supistaa kiinnostuneiden palveluntarjojakkaiden määrää. Tukijakson pituuden määrittelyssä tulisi kiinnittää huomiota, että mahdollisten uusien "avausten" tulo markkinoille usein edellyttää yrittäjältä investointeja ja rekrytointeja. Mikäli kilpailutusjakso on kovin lyhyt, saattaa potentiaalisten palveluntuottajien motivaatio uuden palvelun innovoimiseksi tyrehtyä. Myös aluekoon määrittely tulee olla motivoiva, eikä kilpailua tyrehtyttävä. Kilpailutuksessa tulee EK:n mukaan mahdollistaa muidenkin tuotteiden sisällyttäminen jakeluun. Tuetun jakelun ja sen kohdentumisen valvomisen kannalta olisi tällöin tärkeää, että jakelu on tällöin selkeästi (kirjanpidollisesti) eriytettyä. EK nosti myös lausunnossaan esiin tuen kohdentamisen vain vähintään 3 kertaa viikossa ilmestyville lehdille.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry piti tarpeettomana uuden, tuetun jakelumallin luomista alueille, joissa lehtiä ei nytkään varhaisjakeluna jaeta. SKAL ry nosti lausunnossaan esiin myös uuden ehdotetun postilain 18 c §:n. SKAL totesi, että tiedon jakamisen osalta on tarpeen korostaa kuljetus- ja jakelutietojen yrityssalaista luonnetta. SKAL:n mukaan on olennaista huomioida yksityisyydensuojaan ja liikesalaisuuksiin liittyvät kysymykset. SKAL vastustaa ehdotuksia yrityksen tietojen luovuttamisesta maksutta viranomaisille tai muille yrityksille.

Saaristoasiain neuvottelukunta, SANK piti hyvänä, että sanomalehtijakelua tuetaan alueille, joilla ei ole saatavilla viisipäiväistä varhaisjakelua. SANK:n mukaan on tärkeää, että tuki osaltaan varmistaa yhteiskunnallisesti tärkeän tiedonvälityksen saatavuuden, tukee uutistoiminnan monimuotoisuutta sekä laadukasta ja monipuolista tiedonvälitystä, kuten asetusehdotuksen tavoitteissa todetaan. Esitetty tuki turvaisi SANK:n mukaan sanomalehtijakelua erityisesti maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

SANK kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että asteuksen muistiossa tuodaan hyvin esille maaseutu ja haja-asutusalueet, mutta varisanaaisessa asetustekstissä maininnat ko. alueista puuttuvat. SANK ehdotti

lausunnossaan, että maaseutu- ja haja-astusalueet kirjattaisiin selkeästi myös asetustekstiin. Lisäksi asetustekstiin sekä siihen liittyvään muistioon tulisi kirjata myös saaristoalueet. SANK:n näkemyksen mukaan kirjaus selkeyttäisi asetusta ja varmistaisi paremmin sen tavoitteiden toteutumisen. SANK nosti myös esiin, että on tärkeää varmistaa, että viisipäinen sanomalehtien varhaisjakelu toteutuu siitakin huolimatta, vaikka kilpailutus ei onnistuisi. SANK esitti myös, että jakelutuen tulisi koskea myös harvemmin kuin kolme kertaa viikossa ilmestyviä sanomalehtiä, myös maksuttomia paikallislehtiä.

Suomen Suoramainonta Oy yhtyi Medialiiton ja Keskisuomalainen Oyj:n lausuntoihin luonnoksesta hallituksen esitykseksi postilain muuttamisesta sekä sanomalehtien määräaikaista jakelutukea koskevasta asetusluonnoksesta.

Huoltovarmuuskeskus (HVK) totesi lausunnossaan, että se on pitänyt tärkeänä, että huoltovarmuuden tarpeet otetaan huomioon postilakia ja jakelutukea koskevissa laki- ja asetusmuutoksissa, ja että em. muutostekijöitä tulee arvioida myös huoltovarmuusnäkökulmasta. Huoltovarmuuden turvaamiseksi kaikissa oloissa on oltava riittävä valmius hyödykkeiden tuottamiseksi sekä tuotannon, jakelun, kulutuksen ja ulkomaankaupan ohjaamiseksi. HVK totesi lausunnossaan, ettei poikkeusolojen ja vakavien häiriötilanteiden näkökulma näy hallituksen esityksen perusteluissa. HVK piti tärkeänä, että postinjakelun oikeudenmukainen saatavuus turvataan koko maassa. Kansalaisten tulee HVK:n mukaan saada tasapuoliset minimipalvelut (pl. mainoslehtien jakelu) asuinpaikastaan riippumatta myös normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Minimipalvelukyvyyn tulee myös olla taloudellisesti toteutettavissa. HVK totesi lausunnossaan, että sanomalehtien määräaikaisen jakelutuen myöntämisperiaatteet ja Liikenne- ja viestintäviraston rooli valtionapuviranomaisena on kuvattu esityksessä selkeästi. HVK piti tärkeänä, että jakelutuen malli palkitsee tuensaajaa toiminnan tehostamisesta. Tämän tulisi HVK:n mukaan käydä ilmi myös lainsäädännöstä. HVK:n mukaan postin ja sanomalehtien jakelun turvaaminen koko maassa on tärkeää moniäänisen tiedonvälityksen varmistamiseksi.

Saamelaiskäräjät totesi lausunnossaan, että se ei pidä postilain muutosta kolmipäiväisestä jakelusta kannatettavana. Jos laki kuitenkin tulee voimaan, tulee Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan sanomalehtijakeluun myönnettävän valtionavustuksen turvin pyrkiä turvaamaan viisipäiväisen jakelu. Saamelaiskäräjät huomio myös, ettei vaikutustenarvioinnissa ole tehty muutoksen vaikutustenarviointia saamelaisväestöön ja heidän yhdenvertaisuuteensa ja kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Kuntaliitto piti tarpeellisena, että postilakia muutetaan huomioimaan muuttunutta tilannetta, joka on aiheutunut kirjeiden, sanomalehtien ja aikakauslehtien jakelumäärien pienemisestä ja siitä aiheutuvat kustannuspaineista. Kuntaliiton mukaan postinjakelu on tärkeä osa peruspalveluita ja sen toimivuuden turvaaminen koko maassa on tärkeää myös tulevaisuudessa. Kuntaliitto esitti, että jakelutuen tulisi koskea myös harvemmin kuin kolme kertaa viikossa ilmestyviä sanomalehtiä, myös

maksuttomia paikallislehtiä. Kuntaliitto nosti lausunnossaan myös esiin, että jakelutukea koskevan asetusluonnoksen mukaan tukikauden pituus olisi enimmillään kaksi vuotta. Kuntaliiton mukaan tukikauden pidentämistä tulisi arvioida uudelleen palveluiden jatkuvuuden varmistamiseksi.

Valtiovarainministeriön mukaan Postilain ehdotetut muutokset ovat perusteltuja postipalvelujen kysynnän heiketessä, kun kirjelähetykset siirtyvät entistä enemmän digitaaliseen muotoon. Valtiovarainministeriö nosti lausunnossaan esiin, että asetusmuutoksessa todetaan jakelutueksi sekä 10 että 11 milj. euroa. Laissa ja asetuksessa tulisi olla yhtenäinen tieto jakelutuen kustannuksesta sekä muutosten kokonaiskustannuksesta valtiontaloudelle. Valtiovarainministeriö totesi myös lausunnossaan, että Varhaisjakelupalvelualueen ulkopuolisia lehtiä jaetaan arviolta 200 000 kappaletta päivässä. Jakelutuki osoitettaisiin kokonaisuudessaan näiden tilausten jakeluun ja tarkoittaisi noin 55 euron tukea per lehtitilaus, mikäli jakelutuen määrä olisi 11 milj. euroa. Tukisumman on tarkoitus vastata Posti Oy:n grammamääräisiä yksikkökustannuksia, mutta edelleen kokonaissumman osalta esityksiä on syytä tarkentaa valtiovarainministeriön mukaan.

Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että Liikenne- ja viestintäviraston resursseja on lisätty merkittävästi tällä hallituskaudella, mikä johtuu useista eri syistä. Jakelualueiden kilpailutettavan tukikauden pituudeksi on esitetty kahta vuotta ja virastolle on esitetty yhteensä 3 pysyvää henkilötyövuoden lisäystä. Kilpailutusprosessi on liikenne- ja viestintävirastolle varsin työläs ja siitä johtuen valtiovarainministeriön mukaan tulisi vielä pohtia, onko tukikautta mahdollista vielä pidentää tai olisiko tuki ja kilpailutus mahdollista toimeenpanna tehokkaammin.

Sanoma Media Finland (Sanoma) katsoi, että lehtijakelun turvaamisen kannalta keskeiset uudistukset tulisi tehdä laintasoisesti postilaissa. Sanoman mukaan ensisijainen tavoite tulee olla ylläpitää jakelun nykyinen taso. Sen jälkeen voitaisiin alueellisesti tarkastella, millä tavoin jakelu parhaiten ratkaistaan ja onko jakelua tuettava sen toteutumiseksi. Sanoma totesi lausunnossaan, että kattava lehtien jakelu on välttämätöntä maassamme sananvapauden ja alueellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Sanoma totesi lausunnossaan, että postilakiin kirjattavien yleispalvelun jakelupäivien tulee olla kiinteät, yhteneväiset ja joka viikko samat koko maassa. Silloin myös jakelutukiasetuksen perusteella tuettavat ja kilpailutettavat päivät ovat kiinteät ja samat koko maassa.

Sanoma myös totesi lausunnossaan, että jakelutukiasetuksen mukaisen tuetun jakelun jakeluaika tulisi kirjata postilakiin. Tukehto lehtien jakamisesta varhaisjakeluna, siellä missä se on jakelualueen sijainnin puolesta mahdollista, on Sanoman mukaan sinänsä myönteinen ehdotus. Sanoma katsoi myös, että jakelutuen piiriin olisi hyväksyttävä kaikki 1–7 kertaa viikossa ilmestyvät sanomalehdet ja aikakauslehdet sekä kaupunkilehdet. Sanoma totesi myös, että jakelun hinta tulisi ottaa mukaan kilpailutuksen kriteeriksi, tarvittavan valtiontuen ohella, jotta tuettu jakelu ei muutu käytännössä käyttökeltottomaksi liian korkean jakelun hinnan vuoksi.

Turun seutusanomat totesi lausunnossaan, että jakelutuen on koskettava kaikkia Suomessa ilmestyviä sanomalehtiä ilmestymistiheyteen tai jakeluajankohtaan katsomatta. Kyseisen tuen on myös kohdistuttava kaikenlaisten sanomalehtien jakeluun, on se sitten tilattava tai ilmaisjakelussa. Turun seutusanomien mukaan jakelutuessa tulisi entistä tarkemmin huomioida alueelliset konkreettiset mahdollisuudet jakelun hoitoon ja sitä kautta jakelutuen kohdistamiseen, varsinkin haja-asutusalueella tapahtuviin jakeluihin.

Posti Oyj totesi lausunnossaan kannattavansa esitystä ottaa käyttöön määräaikainen sanomalehtijakelun valtionavustus haja-asutusalueilla, joissa ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua. Postin mukaan sanomalehtijakelun tukeminen valtionavustuksella kuten myös yleispalvelun jakelupäivien keventäminen kolmeen päivään ovat välttämättömiä toimia jakelun turvaamiseksi asiakkaille lähivuosina paperipostin vähentyessä voimakkaasti.

Postin lausunnon mukaan sanomalehtijakelu olisi toteutettava tukialueilla kustannustehokkaasti ilman, että sitä sidotaan tiettyyn kellonaikaan tapahtuvaksi. Kaikki jakeluun kohdistetut aikarajoitukset lisäävät Postin mukaan jakelukustannuksia ja tuetun lehtijakelun toteuttaminen varhaisjakeluna olisi erittäin kallista ja aikataulusyistä käytännössä jopa mahdotonta. Postin mukaan ehdotus viisipäiväisen yleispalveluvelvoitteen määrittämisestä tietyille alueille ei sinällään turvaa sanomalehtien viisipäiväistä jakelua. Volyymien laskusta johtuen muilla tuotteilla ei ole tarvetta viisipäiväiseen jakeluun. Sanomalehdet joutuisivat yksin kantamaan jakelukustannukset kahden päivän osalta. Alueellinen viisipäiväinen yleispalveluvelvoite johtaisi Postin mukaan vääjäämättä sanomalehtien jakelun alueelliseen hinnoitteluun.

Posti katsoi lausunnossaan, että varhaisjakelualueiden ulkopuolella yleispalvelukirjeiden jakelupäivien ilmoittaminen Traficomille ennakkoon on perusteltua kilpailutuksen järjestämisen vuoksi. Säännöstä tulisi kuitenkin täsmentää koskemaan vain sanomalehtien varhaisjakeluverkkojen ulkopuolisia alueita ja ainoastaan yleispalveluun kuuluvien kirjepalvelujen jakelupäiviä. Postin mukaan ehdotettu kuuden kuukauden ennakoilmoitusaika on liian pitkä ja sitä tulisi lyhentää 3-4 kuukauteen.

Asetusluonnoksen 6 §:ssä Traficomille ehdotetaan oikeutta asettaa aluekohtainen enimmäishinta, jonka jakaja saa periä sanomalehtikustantajalta. Posti katsoi lausunnossaan, että enimmäishinnan asettaminen on hyvin hankala kysymys, koska kyse on markkinaehtoisesta kaupallisesta tuotteesta, jonka jakelussa on suuret alueelliset kustannuserot. Postin mukaan säännöstä tulisi täsmentää siten, että enimmäishinta voi koskea vain tuettuina päivinä tapahtuvaa jakelua niiltä sanomalehtikustantajilta, jotka ovat tuen piirissä. Postin mukaan enimmäishinnan asettamisen vertailukohtana ei tulisi pitää markkinaehtoisilla alueilla toteutuvaa hintatasoa. Jakelutuen pitäisi Postin mukaan perustua kilpailutettavilla alueilla todellisiin kustannuksiin, sillä kustannukset vaihtelevat merkittävästi alueittain.

Posti katsoi lausunnossaan, että lehtien jakelutuen kilpailutus pitäisi toteuttaa vähintään kolmeksi vuodeksi jatkuvuuden takaamiseksi henkilöstölle ja lehtitaloille, kapasiteettikustannusten hallitsemiseksi sekä laadun varmistamiseksi asiakkaille, niin sanomalehtien kustantajille kuin kuluttaja-asiakkaillekin. Posti katsoo, että asetuksen tulisi olla voimassa koko vuosikymmenen eli 31.12.2029 saakka. Lisäksi tukipäätös tulisi antaa hyvissä ajoin (vähintään 6 kk) ennen kunkin tukikauden alkamista, jotta kilpailutukseen osallistuneet jakeluyritykset voivat varautua päätöksen vaikutuksiin omassa toiminnassaan, esimerkiksi henkilöstön ja kaluston tarpeeseen.

Posti nosti lausunnossaan esiin, että asetusluonnoksen 8 §:n mukaan Traficomilla olisi oikeus joko karsia tukea joltain alueelta tai keskeyttää tuen maksatus kokonaan, jos tukikauden aikana tarkoitukseen osoitettu määräraha uhkasi loppua kesken. Postin mukaan epäselväksi kuitenkin jää, miten Traficom pystyisi seuraamaan määrärahan riittävyyttä, kun avustuksen saajan tulee esittää selvitys tuen käytöstä ja tukikelpoisista kustannuksista vasta tukikauden päätyttyä. Postin mukaa Kilpailutusmenettelyn keskeiset reunaehdot tulisi määritellä säädösten tasolla.

Posti totesi lausunnossaan, että Asetusluonnoksessa kilpailutettavien alueiden määrittely on jätetty Traficomien harkintaan, mutta perusteluissa oletuksena esitetään, että suurimmassa osassa maata alueet määriteltäisiin maakuntien suuruisiksi, mitä voidaan Postin mukaan pitää käytännöllisenä toteutustapana kilpailutuksen onnistumiseksi. Kilpailutusalueen koolla on vaikutusta myös kuljetuskustannusten pitämiseksi tehokkaina. Tästä syystä kilpailutusta ei Postin näkemyksen mukaan tule toteuttaa kunta- tai postinumerotasolla, poikkeuksena Lapin kunnat.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV suhtautuu yleisesti ottaen positiivisesti sanomalehtien viisipäiväisen jakelun edellytyksien turvaamiseen. KKV piti lausunnossaan jakelutukea yhtenä mahdollisena keinona varmistaa viisipäiväinen sanomalehtijakelu. KKV katsoi kuitenkin, että jakelutukea koskevan ehdotuksen yksityiskohdat ovat kuitenkin monessa suhteessa niin ongelmallisia, että ehdotusta ei voida nyky muodossaan pitää toimivana keinona turvata sanomalehtien viisipäiväisen jakelu. KKV:n mukaan ongelmia sisältyy erityisesti kilpailutusmalliin, tuen (avustuksen) enimmäismäärään ja ehdotettavaan enimmäishintasääntelyyn.

KKV nosti lausunnossaan esiin riskin siitä, ettei kilpailutuksessa synny lainkaan kilpailua, joka on omiaan nostamaan julkisen tuen tarvetta. Toiseksi KKV katsoi, että asetusluonnokseen sisältyvä enimmäishintasääntely voi aiheuttaa epävarmuutta kilpailutuksiin osallistumista harkitseville jakeluyrityksille ja nostaa tarpeettomasti julkisen tuen tarvetta.

KKV piti myös ongelmallisena sitä, että sanomalehtijakelua pyritään viime kädessä varmistamaan asettamalla Postille yleispalveluvelvoite sellaisilla alueilla, johon ei kilpailutetun jakelutuen avullakaan saatu viisipäiväistä sanomalehtijakelua tarjoavaa yritystä. KKV:n arvion mukaan yleispalveluvelvoite, joka ei koske sanomalehtien jakelua, ei ole paras tapa varmistaa viisipäiväinen sanomalehtijakelu. KKV:n näkemyksen mukaan

yleispalveluvelvoitteen asettaminen tilanteissa, joissa tukimekanismi ei toimi, pitäisi laajentaa ja rajata koskemaan vain sanomalehtien jakelua.

KKV kiinnitti huomiota siihen, ettei hallituksen esitysluonnoksessa ei ole arvioitu vaihtoehtoisia malleja sanomalehtien jakelun turvaamiseksi. Tuki voitaisiin KKV:n mukaan vaihtoehtoisesti suunnata lehtikustantajille tai jopa lehden tilaajille alueilla, joihin markkinaehtoinen jakelu ei ulotu. Lisäksi sanomalehtien viisipäiväinen jakelu olisi KKV:n mukaan mahdollista turvata asettamalla sanomalehtien jakelua koskeva yleispalveluvelvoite niille alueille, joilla ei ole markkinaehtoista jakelua. KKV nosti myös esiin, että esityksen perusteluista ei kuitenkaan tarkemmin ilmene, mihin tuen määrä (11 milj.) perustuu.

KKV katsoi lausunnossaan, että Asetuksessa ehdotettu kohdentamismekanismi saattaa johtaa siihen, että tuen maksatuksen keskeytyessä osa alueista jäisi kokonaan ilman asetuksessa säädettyä julkista palvelua. KKV:n mukaan tämä olisi ristiriidassa esityksen tavoitteiden kanssa, jonka mukaan jakelutuella on tarkoitus turvata viisipäiväisen lehtijakelun edellytykset myös varhaisjakelualueiden ulkopuolisilla alueilla. KKV:n mukaan yleispalveluvelvoitteen asettaminen ei välttämättä riitä paikkaamaan tätä ongelmaa, koska velvoite ei ehdotuksen mukaan koskisi sanomalehtiä.

KKV katsoo, että jos esitetyn kaltaiseen jakelutukeen päädytään, se väistämättä edellyttää jonkinlaista enimmäishintaa kustantajilta perittävälle maksuille. KKV kuitenkin tunnistaa, että enimmäishinnan asettamiseen liittyy merkittäviä haasteita. Jos enimmäishintaa kustantajalta perittävälle korvaukselle ei olisi, jakelija pääsisi kilpailutuksen voittaessaan monopoliasemaan suhteessa kustantajaan ja voisi periä kustantajalta korkeaa hintaa saamansa tuen lisäksi. Enimmäishintaa ei kuitenkaan voi KKV:n näkemyksen mukaan määrittää markkinaehtoisen hintatason mukaan, koska alueet ovat keskenään erilaisia. Jos enimmäishinnasta päätetään ennen kilpailutusta ja se määrittyy markkinaehtoisen hintatason mukaan, enimmäishinta saattaa olla liian matala ja näin valtion maksaman tuen tarve voi lisääntyä tarpeettomasti. Toisaalta enimmäishinnan tulisi olla tuetun jakelun kilpailutuksissa potentiaalisten tarjoajien tiedossa, jotta toimijoiden olisi mahdollista ottaa se huomioon tarjousta tehtäessä. Jos enimmäishinta olisi tarjoajan tiedossa vasta jälkikäteen, se voisi johtaa tarpeettoman korkeisiin tarjouksiin enimmäishinnan tasoon liittyvän epävarmuuden vuoksi, vähentää potentiaalisten tarjoajien kiinnostusta kilpailutukseen tai vaihtoehtoisesti tuettu jakelu voi muodostua kannattamattomaksi jakelijalle, jos enimmäishinta sen ennakoimaa alhaisempi.

KKV totesi myös lausunnossaan, että hallituksen ehdotuksessa SGEI-palvelun edellyttämää yleishyödyllisyyttä on perusteltu varsin yleisluontoisesti sananvapaudella ja toimivalla demokratialla. KKV:n mukaan sanomalehtien jakelutuen kannalta konkreettisempi perustelu olisi esimerkiksi se, että demokratian ja sananvapauden toimimiseksi on tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus saada tasapuolisesti tiedonvälitystä riippumatta asuinpaikastaan ja siitä, osaako ja onko mahdollisuutta käyttää digitaalisia palveluita. KKV myös totesi lausunnossaan, että sen näkemyksen mukaan esityksen tavoitteiden saavuttaminen (sanomalehtien

viisipäiväisen jakelun turvaaminen) ei edellytä, että tuetun jakelun tulisi olla varhaisjakelua.

Oikeusministeriö katsoi lausunnossaan, että valtionavustusta koskeva sääntely muodostaa vaikeasti ymmärrettävän kokonaisuuden. Ehdotetussa 18 a §:ssä säädettäisiin sekä markkina-analyysistä alueista, joilla ei ole saatavilla sanomalehtien jakelua viitenä päivänä viikossa, että avustuksen myöntämisestä. Näistä asioista olisi oikeusministeriön mukaan syytä säätää eri pykälissä.

Oikeusministeriön mukaan sääntelyssä on lisäksi runsaasti epätarkkuutta: esimerkiksi tuki myönnettäisiin alueelle (eikä toimijalle) ja virasto tekisi alueita koskevasta määritelmästä päätöksen. Sääntelyä tuleekin oikeusministeriön mukaan täsmentää jatkovalmistelussa. Säännöksessä käytettäisiin myös julkisen palveluvelvoitteen käsitettä, mitä laissa ei kuitenkaan ole määritelty tai ehdotettu määriteltäväksi. Oikeusministeriön mukaan viittaus valtionavustuslakiin olisi myös syytä olla kattavampi (18 a §:n 6 mom.).

Oikeusministeriön mukaan esityksessä tulisi arvioida sitä, voiko käydä niin, että tietyille alueille ei tukibudjetin loppumisen vuoksi kyettäisi toteuttamaan viisipäiväistä jakelua, ja mikä merkitys tällä olisi suhteessa esityksessä omaksuttuun lähtökohtaan siitä, että avustus otetaan käyttöön samaan aikaan kolmipäiväiseen keräilyyn ja jakeluun siirryttäessä. Sanamuodon mukaisesti 18 a §:n 4 momentti yleispalvelun tarjoajalle asetettavasta viisipäiväisestä yleispalveluvelvoitteesta ei tällaiseen tilanteeseen soveltuisi. Esityksessä on todettu, että loppuraportissa edellytetään, että kolmipäiväiseen yleispalveluun sisältyvien lähetysten keräilyyn ja jakeluun koko maassa voidaan siirtyä sillä ehdolla, että samanaikaisesti niillä haja-asutusalueilla, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua, otetaan käyttöön määräaikainen tiedonvälitystuki. Oikeusministeriön mukaan sääntelyä tulisi näiltä osin tarkastella myös sananvapauden ja yhdenvertaisuuden kannalta, huomioiden perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö.

Oikeusministeriö nosti lausunnossaan esiin, että tiedonsaantioikeutta koskeva 18 c § perustaa ehdotetussa muodossaan viranomaiselle laajan tiedonsaantioikeuden. Lisäksi pykälän sanamuotoon ja säännökohtaisiin perusteluihin liittyy oikeusministeriön mukaan epätäsmällisyyttä, minkä johdosta pykälän asettamat velvoitteet jäävät osin epäselviksi. Pykälää ja sen perusteluja tulee jatkovalmistelussa merkittävästi täsmentää. Oikeusministeriö katsoikin, että jatkovalmistelussa tulisi mm. tarkemmin säännösperusteisesti määritellä tiedon luovuttamiseen velvoitetut tahot ja pyrkiä täsmentämään luovutettavien tietojen sisältöä. Lisäksi tulisi arvioida tarkemmin, onko tarpeen säätää salassapidon murtavasta muotoilusta, eli ovatko tietojen luovuttamiseen velvoitetut tahot lähtökohtaisesti salassapitovelvollisia jollakin perusteella. Mikäli ovat, salassapidon perusteesta olisi syytä tehdä selkoa perusteluissa. Oikeusministeriö nosti myös lausunnossaan esiin postilain tiedonsaantioikeuksien suhteen valtionavustuslain tiedonsaantioikeuksiin. Oikeusministeriö katsoi, että tiedonsaantioikeuksia olisi syytä arvioida myös esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa.

Oikeusministeriö piti lausunnossaan tarpeellisena, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin, miten tilanteissa, joissa tietty alue tippuu kaupallisen varhaisjakelunpiiristä kesken tukikauden ja pois jäänyt alue olisi sanomalehtijakelun osalta yleispalvelun tarjoajan kolmipäiväisen jakelun varassa siihen asti, kunnes yleispalvelun tarjoaja saa käynnistettyä viisipäiväisen jakelun kyseisellä alueella, viisipäiväiseen jakeluun palaamisesta mahdollisimman nopeasti voitaisiin varmistua.

Oikeusministeriö piti myös perusteltuna lisätä esitykseen maininta perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytämisestä.

Lapin liitto katsoi, että postilain muutoksessa on turvattava toimiva jakelu jatkossakin joka puolella Suomea, myös Lapissa. Lapin liitto katsoi, että yleispalveluvelvoitteen keventäminen viisipäiväisestä keräilystä ja jakelusta on tehtävä hallitusti ja harkiten.

Lapin liitto katsoi, että jakelutuella tuettaisiin vain 5-7 päivänä ilmestyviä lehtiä, jolloin harvemmin ilmestyvät paikallislehdet ja ilmaisjakelulehdet siis rajattaisiin sen ulkopuolelle. Liitto ei pitänyt tätä hyväksyttävänä ja katsoi, jakelukustannusten tulee olla ennakoitavia ja muutosten kohtuullisia

Kansalaisten tiedonsaannin näkökulmasta Lapin liitto totesi, että lappilaisten tiedonsaannin takaamiseksi postilain muutosten tulee olla hallittuja ja tarkkaan harkittuja. Liiton mukaan paikallislehti / Ilmaisjakelulehti voi käytännössä olla ainoa tapa tavoittaa kaikki kuntalaiset.

Lapin liiton mukaan jakelutuki on saatava tasapuolisesti kaikille lehdille, jotka ovat sitoutuneet paikallisen journalismin tuottamiseen ilmestymispäivistä riippumatta. Valtion tulisi liiton mukaan käyttää omistajaohjausta Postin toiminnan järjestämiseksi kestäväällä ja tasa-arvoisella tavalla. Laajojen yhteiskunnallisten ja aluetaloudellisten vaikutusten takia jakelutuen ja postilain valmistelussa 1–3 kertaa viikossa ilmestyvät lehdet on Lapin liiton mukaan eriytettävä omaksi tarkastelu- ja toimenpideoiksi.

Maa- ja metsätalousministeriö piti perusteltuna sitä, että digitalisoituvan toimintaympäristön muutokset otetaan huomioon ja myös sitä, että postilaissa määriteltävän yleispalveluvelvoitteen muuttaminen ja sen aiheuttamat vaikutukset otetaan huomioon jakelutukiasetuksessa. Ministeriö katsoi, että jakelutuki tukee osaltaan tiedon saantia koskevaa perusoikeutta. Ministeriö piti myös perusteltuna sitä, että jakelutuki on tarkoitus kilpailuttaa avoimesti, jolloin on kuitenkin otettava huomioon harvaan asuttujen alueiden ja muutenkin maaseutualueiden erityistilanne.

Muuten maa- ja metsätalousministeriö viittasi Saaristoasiain neuvottelukunnan asiasta antamiin lausuntoihin. Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (482/1981) annetun lain 14 §:n mukaan Saaristoasiain neuvottelukunta toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä.

Oikeuskanslerin virasto yhtyi lausunnossaan eduskunnan oikeusasiamiehen ja oikeusministeriön lausuntoihin. Oikeuskanslerin

virasto totesi lausunnossaan myös, että esitysluonnoksen vaikutusarvioinnissa ja säätämisyjärjestysperusteluissa tulee seikkaperäisemmin kuvata ehdotusten vaikutuksia sananvapauden toteutumiseen niiden henkilöiden osalta, joiden mahdollisuudet ja kyky hyödyntää digitaalisia menetelmiä ovat heikot. Esimerkiksi sanomalehtien jakelulla on suuri merkitys sen kannalta, miten oikeus saada tietoa sekä perustuslain 2 §:n 2 momentin mukaiset, kansanvaltaan kuuluvat yksilön osallistumisoikeudet toteutuvat.

Oikeuskanslerin virasto totesi lausunnossaan, että muistiolounnoksesta ei käy ilmi, millä perusteella palveluntuottajan valinnassa ehdotetaan tässä tapauksessa käytettävän valtionavustusten myöntämistä koskevaa eikä hankintalain mukaista menettelyä. Lisäksi oikeuskanslerin virasto kiinnitti huomiota hallituksen esityksessä ja asetuksessa olevaan terminologiaan. Oikeuskanslerin virasto myös katsoi, että jatkovalmistelussa on syytä selvittää, onko hallintopäätös oikea instrumentti avustuskelpoisten alueiden määrittämiseen ja nosti esiin mahdollisen ristiriidan postilain 80 §:n osalta.

Oikeuskanslerin virasto totesi lausunnossaan myös, että sääntelyä tulee tarkistaa siltä osin, millaisella päätöksellä julkinen palveluvelvoite asetettaisiin ja sen kesto määriteltäisiin. Oikeuskanslerin virasto nosti myös esiin arvioitujen määrärahojen riittävyyden ja totesi, että mikäli avustusmäärärahojen loppuminen voisi johtaa tilanteeseen, jossa viisipäiväistä jakelua ei pystyttäisi tietyille alueille toteuttamaan, tulee sääntelyä jatkovalmistelussa tältä osin tarkastella myös sananvapauden ja yhdenvertaisuuden kannalta. Lisäksi oikeuskanslerin virasto totesi, että jakelutukea koskevaa muutoksenhakusääntelyä ja asetuksen antovaltuutta on tarpeen selkeyttää.

Oikeuskanslerin virasto yhtyi apulaisoikeusasiamiehen ja oikeusministeriön näkemykseen, jonka mukaan hallituksen esityksestä olisi perusteltua saada perustuslakivaliokunnan lausunto.